

Rozsudkem okresního soudu v Jevíčku ze dne 21. listopadu 1928 ve výroku, jímž byl Bohumil P. uznán vinným přestupkem podle § 522 tr. zák., byl porušen zákon v ustanovení § 522 tr. zák. a § 259 čís. 3 tr. ř., výrok ten se zrušuje a obviněný Bohumil P. se podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostňuje z obžaloby podle § 522 tr. zák.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu v Jevíčku ze dne 21. listopadu 1928 uznáni byli Libor M., Leopold Š. a Bohumil P. vinnými přestupkem podle § 522 tr. zák., jehož se dopustili tím, že dne 1. listopadu 1928 ve V. O. hráli zapovězenou hru »ferbla«. Četnické oznámení, na jehož základě bylo trestní řízení v této věci zavedeno, uvádí výslovně, že trestný čin jakož i pachatele oznámil četnictvu dne 5. listopadu 1928 spoluobviněný Bohumil P. Rozsudek v důvodech tuto okolnost sice nezjišťuje, ale v záznamu uvádí soud Bohumila P-a výslovně jako udavače, vyznačiv na trestním lístku zaslaném státnímu zastupitelství, že »trest podle § 522 tr. zák. jakožto udavači prominut«. Odsouzením Bohumila P-a byl porušen zákon. § 522 tr. zák. stanoví, že třetina z vydobytych pokut připadne udavači a, pak-li by měl býti trestán, promine se mu také trest docela; zákon tím poskytuje udavači, jenž by jinak měl býti trestán, dopustiv se sám udaného činu trestného podle § 522 tr. zák., beztrestnost. Jde tu o případ, kdy právo státu, trestati, jež již bylo nastalo, pomíjí, jestliže se pachatel zachová způsobem v zákoně uvedeným, udá-li trestný čin. Toto jeho chování jest podmínkou, ke které zákon víže zánik práva státu na potrestání. Rozsudek vychází z mylného názoru, že jen výkon trestu se promíjí, an zákon, podle toho, co řečeno, poskytuje úplnou beztrestnost udavači, jinými slovy, udání trestného činu jest okolností trestnost vylučující. Onen rozsudek jest tedy věcně nesprávný, kromě toho příčí se i formálnímu ustanovení trestního řádu, jenž v § 259 čís. 3 tr. ř. ustanovuje, že, jsou-li tu okolnosti, následkem kterých jest trestnost vyloučena, jest obviněného z obžaloby sprostiti. Bylo proto o zmateční stížnosti generální prokuratury podle § 33 tr. ř. na záštitu zákona podle § 292 tr. ř. uznati právem, jak se stalo.

Čís. 3600.

Byli-li původce a zodpovědný redaktor sprostění vzhledem k § 4 tisk. nov. z obžaloby, při čemž však podle § 13 tisk. nov. vysloveno, že pravdivost zprávy prokázána nebyla, a uloženo zodpovědnému redaktorovi a vydavateli, by bezplatně a bez poznámky uveřejnili rozsudekový výrok a hradili útraty, jest jim přiznati právo zmateční stížnosti.

Postup podle § 2 (2) tisk. nov. je právem, nikoli povinností osoby zprávou dotčené.

Pramen zprávy (úřední) musí býti ve smyslu § 2 (1) tisk. nov. uveden v těsné spojitosti se zprávou dodanou od státního úřadu (hned při jejím uveřejňování); není proto této podmínce beztrestnosti podle § 2 tisk. nov. vyhověno tím, že se teprve dodatečně za zahájeného již

trestního řízení soudu oznámí původce ve smyslu § 8 (1) a § 5 tisk. nov.

Ustanovení § 18 tisk. nov. předpokládá rozsudek odsuzující; nestanoví, že trestní řízení jest zastaviti.

(Rozh. ze dne 27. září 1929, Zm II 244/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 27. dubna 1928, pokud mu jím bylo uloženo podle §§ 13 a 16 zákona čís. 124/1924 sb. z. a n., by bezplatně uveřejnil výrok rozsudkový a hradil náklady na trestní řízení, zahájené k soukromé obžalobě Anny J-ové pro přečin proti bezpečnosti cti podle §§ 487, 493 tr. zák. a § 1 zákona čís. 124/1924 sb. z. a n.

Důvody:

Obžalovaný byl napadeným rozsudkem sprostěn z obžaloby podle § 259 čís. 3 tr. ř. ve spojení s § 4 zákona z 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., při čemž podle § 13 téhož zákona vysloveno, že pravdivost zprávy prokázána nebyla, a uloženo obžalovanému zodpovědnému redaktorovi jakož i vydavateli periodického tiskopisu, v němž byla pozastavená zpráva otištěna, za povinnost, by bezplatně a bez poznámky uveřejnili rozsudkový výrok a hradili útraty trestního řízení. Proti rozsudku opověděl a provedl obžalovaný zmateční stížnost, opřenou o důvody zmatečnosti podle čís. 9 b) a 10 § 281 tr. ř. (v pravdě ovšem jen o prvý z nich), a odvolání z výroku o povinnosti, by bezplatně a bez poznámky uveřejnil rozsudkový výrok a hradil útraty trestního řízení. Soukromá obžalobkyně v odvodu, spatřujíc zmateční stížnost i v oprávném prostředku obžalovaného proti výroku, jímž mu bylo uloženo uveřejnění výrok rozsudkový, namítá především nepřipustnost tohoto oprávného prostředku proti výroku neobsahujícímu ani odsouzení pro vinu, an obžalovaný byl sprostěn, ani odsouzení k trestu, an výrokem o uveřejnění byl obžalovaný jen zavázán poskytnouti zadostiučinění. V této předběžné otázce setrvává Nejvyšší jako zrušovací soud při svém názoru, odůvodněném zevrubně v rozhodnutí z 25. února 1928, zn. sp. Zm II 259/27, jež bylo uveřejněno ve sbírce trestní pod čís. 3100, a na něž se tu odkazuje. Podle toho je přiznati v souzeném případě obžalovanému redaktorovi právo zmateční stížnosti. Z důvodů blíže doličených v onom rozhodnutí jest však dále hleděti jakožto na zmateční stížnost i na onu část oprávného prostředku obžalovaného, jež označujíc se za odvolání, napadá výrok o povinnosti k uveřejnění rozsudku a k náhradě nákladů na řízení trestní, najmě any jsou oba výroky napadeny jen zásadně, jakožto důsledek osvobození obžalovaného podle § 4 zák. čís. 124 z roku 1924 a nesprávného prý výkladu § 2 a § 13 téhož zákona, a z těchž důvodů, jako rozhodnutí v hlavní věci a nikoli co do rozsahu uložených povinností, takže přezkoumání rozhodnutí o těchto povinnostech nemůže býti ani odděleno od přezkoumání rozhodnutí v otázce hlavní a nemůže ani vésti k jiným výsledkům.

Sama zmateční stížnost obžalovaného shledává v podstatě právní omyl rozsudku v tom, že kmetský soud nedospěl k výroku plně sprošťujícímu z důvodu § 2 odst. (1) novely. Zmateční stížnost není ovšem s to, by tvrdila, že obžalovaný vyhověl přímo oné náležitosti této stati zákona, která by mu byla zjedнала beztrestnost, a pro jejíž nedostatek právě soud kmetský obžalovanému nepřiznal beztrestnost ve smyslu § 2. Snaží se jen zastávat názor, že nelze trvat na naznačeném požadavku, an obžalovaný ve lhůtě vyhověl vyzvání, by jmenoval původce zprávy a oznámil soudu, že je to zpráva úřední, dodaná policejním ředitelstvím v Brně nejen jemu, nýbrž i jiným brněnským časopisům; po tomto oznámení původce že měla proto, an obžalovaný kromě toho nabídl při smířčím roku dostatečné zadostiučinění, býti soukromá obžalobkyně odkázána ve smyslu § 2 novely na policejní ředitelství a trestní řízení proti obžalovanému že mělo býti zastaveno. Tomuto stanovisku zmateční stížnosti přisvědčiti nelze. Pokud zmateční stížnost poukazuje k otázce důsledků dostatečné soukromé satisfakce, nabídnuté uražené při jednání o smír, přehlíží, že § 18 zák. čís. 124/1924, jehož ustanovení snad obžalovanému tanulo na mysli, předpokládá rozsudek odsuzující, a že ostatně ani tato stat' zákona nestanoví, že jest trestní řízení zastaviti. Otázka soukromé satisfakce nemá s případem souzeným nic společného, právě tak jako výklad zmateční stížnosti o tom, že by byla mohla soukromá obžalobkyně, dověděvši se ze sdělení obžalovaného o původu zprávy, obrátiti se na policejní ředitelství, by ve smyslu odst. 2 § 2 novely oznámilo časopisům zprávu otisknuvším, že, pokud se týče v čem je zpráva nesprávná. Neboť postup podle této stati zákona je jen právem, nikoli povinností osoby zprávou dotčené, a ani tehdy, kdyby byla soukromá obžalobkyně použila této jí volné cesty k nápravě krivdy způsobené jí snad obsahem zprávy úřední (srovnej příbuzná ustanovení §§ 19 až 22 tisk. zák.), nebylo by se tím nic změnilo na skutečnosti, že nebyl uveden pramen, a to, jak jest žádati, již při otisknutí zprávy. Připouštíť došlov zákona jen ten výklad, že pramen zprávy musí býti uveden v těsné spojitosti se zprávou dodanou od státního úřadu, tedy hned při jejím uveřejňování jakožto při onom zevním ději, jímž uskutečněna skutková podstata deliktu spáchaného obsahem periodického tiskopisu ve smyslu § 1 novely čís. 124/1924. Podle toho ovšem nemůže býti této podmínce beztrestnosti podle § 2 vyhověno tím, že se teprve dodatečně za zahájeného již trestního řízení soudu oznámí původce ve smyslu § 8 odst. (1) a § 5 novely, nehledíc k tomu, že ustanovení tohoto paragrafu nesou se za účelem docela jiným. Nebyly-li tedy splněny veškeré podmínky, za kterých podle zvláštního předpisu § 2 odstavec (1) novely nelze pro obsah zprávy stíhati osoby, jež spolupůsobily při redakci, vydání, tisku nebo při obvyklém rozšiřování tiskopisu, nejsou-li původci, platí o trestní zodpovědnosti ostatní předpisy zákona čís. 124/1924 pokud se týče ustanovení zákonů trestních. Názor zmateční stížnosti, že trestní řízení proti obžalovanému mělo býti zastaveno, v ustanoveních oněch zákonů nemá opory. Zmateční stížnost je proto neodůvodněná a musila býti zavržena z důvodů již naznačených i, pokud napadá další výroky rozsudku, jimiž kmetský soud jen vyslovuje podle § 13 novely zákonné důsledky sprostění, opřené o § 4 novely, jež

o sobě podle zásady § 290 tr. ř. z moci úřední v neprospěch obžalovaného přezkoumáváno býti nemůže.

Čís. 3601.

Nejnižším trestem žaláře, který lze podle slov. tr. zák. uložit, jest podle § 24 trest šestiměsíčního trvání; pod tuto nejnižší zákonnou sazbu lze sejíti jen použitím § 92 tak, že se vyměří trest vězením, což má v zápětí snížení kvalifikace činu ze zločinu na přečin.

Jde o zmatek čís. 11 (10) § 281 tr. ř., vyměřil-li soud podle § 383 slov. tr. zák. použitím § 98 slov. tr. zák. trest dvoutměsíčního žaláře a ponechal kvalifikaci činu za zločin.

(Rozh. ze dne 27. září 1929, Zm II 254/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 10. ledna 1928, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 70, 379, 380 slov. tr. zák. a přečinem podvodu podle § 384 slov. tr. zák., zrušil však rozsudek nalézacího soudu podle § 290 odst. 1 tr. ř. ve výroku o trestu a o kvalifikaci zločinu podvodu podle §§ 70, 379, 380 slov. tr. zák., jakož i ve výrocích s tím souvisejících jako zmatečný a čin obžalovaného, uvedený v odst. III. rozsudkového výroku kvalifikoval podle trestní novely ze dne 21. března 1929, čís. 31 sb. z. a n. jen za přečin podvodu podle § 379 slov. tr. zák. v doslovu § 50 trestní novely čl. zák. XXXVI z roku 1908 a § 380 slov. tr. zák. v doslovu podle § 1 trestní novely čís. 31/1929 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

důvodů :

Rozsudek jest v neprospěch obžalovaného zmatečným podle § 281 čís. 11 (10) tr. ř.; k tomu je přihlížeti z úřední povinnosti (§ 290 odst. 1 tr. ř.). Vyměřilť nalézací soud obžalovanému podle § 383 slov. tr. zák. použitím § 98 slov. tr. zák. trest dvoutměsíčního žaláře a ponechal kvalifikaci činu za zločin. Nejnižším trestem žaláře, který lze podle slov. tr. zák. uložit, jest však podle § 24 trest šestiměsíčního trvání; pod tuto nejnižší zákonnou sazbu lze sejíti jen použitím § 92 tr. zák., což však je podle tohoto ustanovení ve spojení s § 20 slov. tr. zák. možné jen tak, že se vyměří trest vězením, to pak má samočinně v zápětí snížení kvalifikace činu ze zločinu na přečin, na nějž jedině trestu vězení lze použiti. Ačkoliv nalézací soud necitoval § 92 slov. trest. zák., z délky trestu, na který uznal a která je ve smyslu § 101 slov. tr. zák. převažujícího významu nad druhem trestu, jest vidno, že tohoto ustanovení ve skutečnosti použil. To by ovšem mělo důsledky shora uvedené, změnu druhu trestu ve vězení a změnu kvalifikace trestného činu na přečin; nezachování těchto předpisů o ukládání trestu jest zmatečno podle § 281 čís. 11, po případě 10 tr. ř., překročení trestního oprávnění nalézacího soudu při výměře trestu a kvalifikací činu za zločin místo za